

Popularnonaukowe streszczenie projektu w języku polskim:

Projekt obejmuje analizę polityki bezpieczeństwa Islamskiej Republiki Iranu, zarówno w jej wewnętrznym wymiarze, jak i zewnętrznym (w odniesieniu do zagrożeń i wyzwań płynących spoza Iranu). Celem pracy jest pogłębiona analiza szeregu elementów prowadzących do formułowania i realizowania polityki bezpieczeństwa tego państwa, obecnie jednego z najważniejszych aktorów na Bliskim Wschodzie. Zaliczyć do nich można percepcję zagrożeń, a także interesów tego państwa w wymiarze bezpieczeństwa. Zgodnie z teorią formułowania strategii bezpieczeństwa obiektem analizy będą między innymi procesy decyzyjne oraz realizacja polityki bezpieczeństwa – nie tylko w klasycznym, a więc militarnym wymiarze, ale także w zakresie współcześnie coraz ważniejszego „miękkiego bezpieczeństwa”, w tym cyber-bezpieczeństwa oraz instrumentów soft power, które w coraz większym stopniu są wykorzystywane przez Iran w polityce bezpieczeństwa. Zanalizowane zostaną historyczne, polityczne, psychospołeczne i geostrategiczne czynniki (determinanty) wpływające na tworzenie i wykonywanie strategii bezpieczeństwa.

Praca w swym założeniu ma mieć charakter nowatorski i wносить istotny wkład w istniejącą obecnie wiedzę, która w podejmowanym temacie jest na chwilę obecną bardzo ograniczona – zarówno w odniesieniu do nauki polskiej jak i światowej. Praca ma pomóc zrozumieć obecną politykę bezpieczeństwa Iranu, która nie jest do tej pory dokładnie i całościowo poznana i rozumiana. Obecnie nie ma bowiem całościowych prac, które traktowałyby tak szeroko o temacie badań. Nieliczne prace już istniejące koncentrują się bowiem na analizowaniu oddziaływania Iranu na Bliski Wschód i Zatokę Perską, lub na działaniu Iranu z perspektywy zachodniej, podczas gdy ambicją projektu jest odwrócenie wektora obserwacji – działania i zjawiska analizowane będą z perspektywy Iranu, jego celów, zagrożeń i interesów.

Przeprowadzona analiza realizowana będzie na trzech zasadniczych płaszczyznach: bezpieczeństwa samego reżimu (wymiar wewnętrzny), który – obawiając się o przetrwanie – prowadzi postępującą politykę sekurytyzacji. Dwie pozostałe płaszczyzny będą poświęcone tradycyjnie rozumianemu bezpieczeństwu narodowemu, a więc zagrożeniom i wyzwaniom wobec państwa i jego obywateli, zarówno w wymiarze wewnętrznym jak i zewnętrznym. Przedmiotem analizy będzie nie tylko bliska zagranica Iranu, a więc Zatoka Perska, gdzie jakiegokolwiek czynniki destabilizujące bezpośrednio mogą zagrozić bezpieczeństwu narodowemu Iranu (druga płaszczyzna). To także analiza bardziej odległych geograficznie obszarów, takich jak Syria i Izrael (trzecia płaszczyzna), które w polityce i strategii bezpieczeństwa Iranu odgrywają daleko inną rolę niż dwie pierwsze, jako że stanowią mniej źródło zagrożeń, a bardziej źródło wzrostu bezpieczeństwa za sprawą zwiększania swojej potęgi narodowej (zgodnie z teorią realistyczną i neorealistyczną).

Główną hipotezą badawczą jest stwierdzenie, iż czynniki subiektywne, a więc te, na które decydenci Iranu mają wpływ i nad nimi kontrolę (wymiar psychospołeczny) stanowią główny element kształtujący kierunek i charakter polityki bezpieczeństwa Iranu, w tym jej celów i percepcji zagrożeń. Po drugie przyjmuje się, że jednocześnie obiektywne uwarunkowania, a więc te, na które decydenci Iranu nie mają wpływu (w tym działania potęg takich jak Stany Zjednoczone, ograniczenia gospodarcze) mają istotny wpływ na sytuację wewnętrzną w Iranie. Wpływ ten jest na tyle silny, że zmusza decydentów Iranu do przeanalizowania swojej polityki i wprowadzania zmian pomimo silnego przywiązania do motywacji psychospołecznych, stanowiących istotny filar Islamskiej Republiki Iranu. Trzecia hipoteza to stwierdzenie, iż Iran, wbrew opiniom wielu komentatorów i naukowców, jest w swej polityce bezpieczeństwa racjonalny. Jednocześnie na tym etapie przyjmuje się, że pierwsza analizowana warstwa („jądro”) to najważniejszy element polityki bezpieczeństwa decydentów Iranu.